

Innst. S. nr. 247

(2003-2004)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Dokument nr. 8:59 (2003-2004)

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen og Per Sandberg om strukturelle endringer for å øke den økonomiske veksten og redusere arbeidsledigheten

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Bakgrunn

Fraværet av tilbudssidestimulanser har bidratt til at norsk økonomi er inne i en dyster utvikling. Veksten i brutto nasjonalprodukt (BNP) er svært lav, og lavere enn det som er lagt til grunn både i langtidsprogrammet og statsbudsjettet for 2004. Arbeidsledigheten stiger dessverre fortsatt, lønnsomheten i næringslivet svikter og statens skatteinntekter svikter. I en tid med deflasjon fremstår det som svært underlig at Regjeringen fortsatt hevder at Norge har etterspørselspress. Det er ledig kapasitet i svært mange næringer. Samtidig registrerer forslagsstillerne at Regjeringen fortsatt synes å mene at det ikke vil være rom for skattelettelse av noen størrelse i tiden fremover, først og fremst fordi Regjeringen mener det er nødvendig å opprettholde den såkalte stramheten i budsjettet, og fordi Regjeringen også viser til sterk vekst i regelstyrte utgifter som eksempelvis sykepenger og uføret. Forslagsstillerne deler bekymringen hva gjelder veksten i disse utgifter, men mener samtidig at det er helt avgjørende med skattelettelse i en tid med lav vekst og ledig kapasitet. Skattelettelse vil gi de nødvendige tilbudssidestimulanser som kan gi ny vekst i BNP og dermed redusere ledighet, øke lønnsomheten og dermed også gi økte skatteinntekter over tid.

Generelle og vedvarende lettelse i beskatningen av arbeidsinntekter er helt nødvendig for å få til betydelige tilbudsideeffekter i norsk økonomi. Det vil gjøre det mer lønnsomt å arbeide, og vil også medføre mer moderate lønnsoppgjør. Sysselsettingen vil øke, og

produksjonen vil øke. Samtidig vil privat sparing øke, og det vil bli lettere for norsk næringsliv å få tilgang på ulike former for privat kapital.

Forslagsstillerne mener videre at den såkalte handlingsregelen er svært skadelig for norsk økonomi, både på kort og lang sikt. Den medfører en overfokusering på statsbudsjettets løpende overskudd, og bidrar til å opprettholde et altfor høyt skatte- og avgiftstrykk som legger en kraftig demper på den økonomiske veksten.

Den statlige sparingen gjennom petroleumsfondet er stor. I OECDs årlige vurdering av Norge ble det blant annet pekt på at norske inntekter kan øke med minst 4 pst. av BNP dersom man sørger for økt konkurranse. Det er mer enn dagens bruk av oljeinntekter og rundt det nivået Regjeringen har skissert at bruken av oljeinntektene vil ligge på i overskuelig fremtid.

Produktivitetsvekst og økt sysselsetting må derfor stå sentralt. Ifølge OECD er produktivitetsveksten lavest i industrien og høyest i tjenestesektoren.

Hovedfokus i den økonomiske politikken bør være økt vekst i BNP, som betyr økt vekst i innenlands produksjon og inntekt på kort og lang sikt. Økt vekst i nasjonens inntekter er viktig for å opprettholde veksten i privat inntekt. Det er også viktig for å kunne opprettholde kvaliteten i det offentlige tjenestetilbudet.

Det er nå viktig å unngå at en midlertidig resesjon avløses av en langvarig stagnasjon. En langvarig stagnasjon kan i denne forbindelse defineres som en periode med en BNP-vekst under 1,5 pst.

Forslagsstillerne er sterkt bekymret for at arbeidsledigheten ser ut til å ha bitt seg fast på et nivå som ikke er akseptabelt. Ved utgangen av februar 2003 var det ifølge Aetat 92 500 helt arbeidsledige. Ved utgangen av februar 2004 var 96 900 personer arbeidsledige. Dette tilsvarer 4,1 pst. av arbeidsstyrken og er en økning på 4 400 personer i forhold til samme tidspunkt for ett år siden. Våren 2003 var det betydelig uro på grunn av den tiltagende arbeidsledigheten, og dette førte til at hele tre private lovforslag ble fremsatt i Stortinget med ulike forslag til å redusere arbeidsledigheten.

Nye tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) og Norges Bank viser ingen tegn til klar bedring av økonomien, noe som harmonerer dårlig med det kraftige økonomiske oppsvinget som Regjeringen har bebudet for 2004.

Nyere tall fra Statistisk sentralbyrå viser en svært lav økning i butikkenes omsetning. Detaljhandelen økte kun med 0,2 pst. fra desember 2003 til januar 2004.

Ifølge Finansdepartementet er det økt forbruk som skal drive opp veksten i 2004, men tallene indikerer at husholdningenes etterspørsel ikke øker i tråd med anslagene til departementet.

Norges Bank kom nylig med tall som indikerer svært lave investeringer i bedriftene. Veksten i bedriftenes kredittetterspørsel var negativ andre måned på rad. Selv med ekstremt lav rente har bedriftene problemer med å finne lønnsomme investeringsprosjekt.

Det er derfor nødvendig med en rask omlegging av den økonomiske politikken med hovedfokus på økt vekst i BNP.

I tillegg til innføring av snarlige skatte- og avgiftslettelser, som tilbudssidestimulerende tiltak, er norsk økonomi i en tilstand som fordrer bruk av offentlige midler for å utnytte ledig kapasitet, i blant annet bygge- og anleggsnæringen. Slike tiltak bidrar flerdobbelts positivt ved at allerede vedtatte infrastrukturinvesteringer og investeringer i offentlige bygg kan forseres samtidig som utbetalinger til arbeidsledighetstrygd reduseres, og økonomien effektiviseres på lengre sikt gjennom ferdigstillelse av infrastrukturtiltakene.

Forslagene som fremmes i dette forslaget, er tiltak som supplerer nødvendige skatte- og avgiftslettelser som bør komme i statsbudsjettet for 2005. Forslagene er til dels kortsiktige virkemidler, og til dels langsiktige virkemidler. Forslagene er i det alt vesentlige samfunnsøkonomisk lønnsomme og politisk nødvendige, også uavhengig av konjunktursituasjonen.

Forslagsstillerne vil fremheve at hovedvirkemidlene for å skape vekst og redusere ledigheten er av langsiktig karakter. Det er nødvendig å fokusere på langvarig verdiskapning gjennom generelle konkurransedyktige rammebetingelser for næringslivet, samt utnyttelse av Norges komparative fortrinn.

Det redegjøres i dokumentet for følgende tiltak:

- En aktiv næringspolitikk
- Offentlige innkjøp
- Fondsmidler
- Bedre kapitaltilgangen til risikoprojekter samt stimulere til fornuftig strukturutvikling og utvikling av kapitalmiljøer
- Skatter og avgifter
- Flat skatt
- Skattemessig fordel og forskningsutgifter
- Forskning, innovasjon og utvikling
- Næringslovgivningen
- Stabile og forutsigbare rammevilkår
- Internasjonalt like vilkår
- Tilpassede miljøkrav
- Irland som eksempel
- Offshoresektorens fremvekst - en suksesshistorie

- Naturlige, komparative fortrinn
- Fiskeri og fiskeoppdrett
- Reiseliv
- Energi
- Maritim sektor
- Skipsindustrien
- Bioteknologi
- IKT
- Servicenæringer
- Samferdselssektoren
- Styrke den internasjonale eksportinnsatsen
- Økt oljevernberedskap
- Raskere domstolbehandling
- Bedre og mer synlig politi

Forslag

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

- “1. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om etablering av et system for bruk av utviklingskontrakter for å bidra til innovasjon og langsiktige besparelser.
2. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om strategisk forvaltning og innenlandsk anvendelse av deler av Petroleumsfondet for å styrke norsk næringsliv.
3. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å legge grunnlaget for internasjonal finansindustri basert i Norge, for å håndtere deler av Petroleumsfondet.
4. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om utvidelse og forenkling av Skatte-FUNN-ordningen, samt etablering av ytterligere skattestimulerende ordninger for forskning og utvikling.
5. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om harmoniseringer og forenklinger av næringslovgivningen.
6. Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme forslag om endringer i lovgivning og regelverk, for å harmonisere norske rammebetingelser med internasjonale rammebetingelser for alle norske næringer som er i en internasjonal konkurransesituasjon.
7. Stortinget ber Regjeringen utrede og vurdere innføring av næringspolitiske prioriteringer som favoriserer utvikling og satser offensivt på Norges naturlige og utviklede komparative fortrinn.
8. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om bedring av kapitaltilgangen til risikoprojekter, samt stimulere til fornuftig strukturutvikling og utvikling av kapitalmiljøer.
9. Stortinget ber Regjeringen endre rammevilkårene for GIEK, slik at risikomandatet for langtidsfinansiering økes, deltagelse i byggefinansiering ved rammer for byggelån innføres, samt at rammer for betalingsgarantier økes.
10. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å øke den offentlige ressursinnsatsen for å stimulere til økt FoU-aktivitet innenfor bioteknologi. Det etableres et fond for bioteknologiforskning med en startkapital på 1 mrd. kroner.

11. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å øke den offentlige ressursinnsatsen for å stimulere norsk IKT-nærings konkurransedyktighet.

12. I statsbudsjettet for 2004 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
286		Fondet for forskning og nyskaping	
	50	Overføring til Norges forskningsfond, forhøyes med ..... fra kr 606 205 000 til kr 1 606 205 000	1 000 000 000
410		Tingrettene og lagmannsrettene	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med ..... fra kr 1 159 215 000 til kr 1 259 215 000	100 000 000
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med ..... fra kr 5 656 300 000 til kr 5 856 300 000	200 000 000
937		Reiselivstiltak	
	70	Ny Tilskudd til markedsføring i utlandet, bevilges med	200 000 000
1320		Statens vegvesen	
	30	Riksveginvesteringer, forhøyes med ..... fra kr 4 724 000 000 til kr 5 724 000 000	1 000 000 000

13. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å styrke den eksisterende oljevernberedskapen og etablere nye oljeverndepoter der dette er nødvendig.

14. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag som sikrer at norske miljøkrav for næringslivet tilpasses samme rammebetingelser som i EU og andre konkurrentland."

dokumentet 31. mars ble sendt til finansminister Per-Kristian Foss til uttale. Svaret fra finansministeren 2. april 2004 er vedlagt denne innstillingen.

Komiteen viser til omtale og merknader til sysselsettingspolitikken i Budsjett-innst. S. II (2003-2004), jf. St.meld. nr. 2 (2003-2004) Revidert nasjonalbudsjett 2004.

Komiteen viser til at omtalen og merknadene i Budsjett-innst. S. II er konkretisert med forslag under de aktuelle kapitler og poster i Innst. S. nr. 250 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 63 (2003-2004) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2004.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ranveig Frøiland, Svein Roald Hansen, Tore Nordtun, Torstein Rudihagen og Hill-Marta Solberg, fra Høyre, Svein Flåtten, Torbjørn Hansen, Heidi Larssen og Jan Tore Sanner, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, lederen Siv Jensen og Per Erik Monsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, Audun Bjørlo Lysbakken og Heidi Grande Røys, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfonn og Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Morten Lund, fra Venstre, May Britt Vihovde, og fra Kystpartiet, Steinar Bastesen, viser til at

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:59 (2003-2004) - forslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen og Per Sandberg om strukturelle endringer for å øke den økonomiske veksten og redusere arbeidsledigheten - vedlegges protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 8. juni 2004

Siv Jensen
leder

Torstein Rudihagen
ordfører

Vedlegg

Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen, datert 2. april 2004

Finanskomiteens behandling av Dokument nr 8:59 (2003-2004) Forslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen og Per Sandberg om strukturelle endringer for å øke den økonomiske veksten og redusere arbeidsledigheten

Det vises til brev fra finanskomiteen av 31. mars 2003 om komiteens behandling av Dokument 8:59 (2003-2004) fra stortingsrepresentantene Siv Jensen og Per Sandberg om strukturelle endringer for å øke den økonomiske veksten og redusere arbeidsledigheten.

Jeg gis i brevet anledning til å komme med innspill til finanskomiteens behandling av saken. Jeg gir i dette brevet tilbakemelding om saken.

Norsk økonomi har vært gjennom en periode med svak økonomisk vekst, og arbeidsledigheten økte gjennom 2003. For industrien og andre deler av konkurranseutsatt virksomhet var situasjonen særlig vanskelig, etter at konkurranseevnen var svekket som følge av flere år med høy lønnsvekst. På toppen av dette kom en kraftig styrking av kronen frem til årsskiftet 2002/2003.

Den økonomiske politikken de siste par årene har lagt avgjørende vekt på å styrke vekstevnen i fastlandsøkonomien og dermed sysselsettingen. En forsvarlig budsjettpolitikk har lagt til rette for at rentene er satt ned med 51/4 prosentpoeng siden desember 2002. En reversering av kronekursen har gjort situasjonen for konkurranseutsatt virksomhet vesentlig lettere, og det er nå klart større optimisme med tanke på fremtidsutsiktene både blant husholdninger og i næringslivet enn for et år siden.

Aktiviteten i fastlandsøkonomien har tatt seg opp. Lave renter gir stimulanter til husholdningenes etterspørsel og etter hvert også til økt sysselsetting og investeringer i bedriftene. Sysselsettingen er i ferd med å ta seg opp. Arbeidsledigheten nådde en topp i fjor sommer, og utgjorde da 4,7 pst. av arbeidsstyrken målt ved Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU). Etter dette har ledigheten avtatt svakt, og i perioden desember til februar lå AKU-ledigheten på 4,4 pst. Ledigheten ventes å avta ytterligere gjennom inneværende år og neste år.

Vekstutsiktene for norsk økonomi er gode, og anslag fra blant annet Statistisk sentralbyrå og Norges Bank peker i retning av sterk vekst i norsk økonomi gjennom inneværende år og inn i neste år. Ytterligere stimulanter fra budsjettpolitikken i en slik situasjon kan føre til forventninger om en innstramning i pengepolitikken, slik at kronen igjen styrker seg. Selv om svekkelsen av kronen har bedret situasjonen for konkurranseutsatt sektor, er lønnskostnadene i Norge klart høyere enn hos våre handelspartnere. En ny styrking av kronekursen vil svekke konkurranseevnen og kunne bidra til fall i industrisysselsettingen.

Hensynet til konjunktursituasjonen tilsier at det må vises tilbakeholdenhet i budsjettpolitikken. Samtidig er den faktiske bruken av oljepenger kommet opp på et høyt nivå. I årene fremover vil statens utgifter til pensjoner øke sterkt. Både konjunkturelle og mer langsiktige vurderinger tilsier at endringer i budsjettet for 2004 må tilpasses innenfor gjeldende rammer. Sammen med moderate lønnsoppgjør er et forsvarlig budsjettopplegg det beste og mest virkningsfulle bidraget som kan gis til å styrke arbeidsplasser og verdiskaping.

Regjeringen deler representantenes vurderinger av at det er svært viktig å utnytte landets ressurser så effektivt som mulig. Over tid er det verdiskapingen i fastlandsøkonomien som vil være avgjørende for velferden. På en rekke områder som representantene nevner er betydelige arbeider godt i gang eller nylig gjennomført. Blant disse kan nevnes:

- Regjeringen arbeider aktivt med å modernisere offentlig sektor. Effektiviteten i offentlig sektor har stor betydning for privat sektor. Regjeringen legger derfor vekt på å utforme styringssystemer som motiverer til økt produksjon og kvalitet, samtidig som hensynet til kostnadskontroll ivaretas.
- Regjeringen har nylig lagt fram et forslag til nytt skattesystem. Regjeringens forslag gir et bedre, enklere og mer rettferdig skattesystem. Delingsmodellen forsvinner, skatten på arbeidsinntekter reduseres og skatten på arbeid og kapital blir mer lik. En nedtrapping av formuesskatten vil bedre vilkårene for norsk eierskap. Bedre rammebetingelser kan også hindre skattemotivert flytting av kapital og kunnskap fra Norge. Det gjelder særlig eiere av bedrifter som verdsettes høyt på grunn av forventet høye inntekter i fremtiden, men som har svak inntjening i en oppbyggingsperiode. Forslaget vil også øke avkastningen på sparingen.
- Det er nylig vedtatt en ny konkurranselov som vil styrke konkurransen i norske produkt- og tjenestemarkeder, til fordel for forbrukerne og den delen av næringslivet som møter internasjonal konkurranse.

I tillegg arbeides det aktivt også på en rekke andre områder for å komme frem til løsninger som kan bedre vekstevnen i norsk økonomi. Som eksempel på dette kan nevnes statens satsing gjennom Innovasjon 2010.

Regjeringen følger den økonomiske utviklingen nøye, og vil komme tilbake med en grundig vurdering av utfordringene og utsiktene for norsk økonomi i Revidert nasjonalbudsjett 2004.